

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

مدرسه علمیه زینبیه كرج

تحقیق پایانی سطح دو (كارشناسی)

عنوان

فضائل اخلاقی در زیارت ناحیه مقدسه

استاد داور

جناب آقای دکتر باقی زاده

استاد راهنما

سرکار خانم عبدلی

طلبه

اعظم طاهری

تابستان ۹۴

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تقديم به :

تمام عرشيان و فرشياني كه دستم را گرفتند تا

بدینجا برسم...

تقدیر و تشکر

حمد و سپاس خالق یکتا را که حکیمانه می‌آفریند و هدایت می‌کند.

بدین وسیله از زحمات استاد سخت‌کوش و خستگی‌ناپذیرم سرکار خانم عبدلی نهایت

تشکر را دارم و سپاسگزارم از سرکار خانم ایزدی که با راهنمایی‌های ارزشمند ایشان موفق

به آغاز و انجام این پژوهش گردیدم.

هم‌چنین تشکرویه دارم از همسر گرانقدرم که با حمایت و تشویق خود نهایت همکاری را

با بنده نمودند.

چکیده

ناحیه مقدسه از القاب حضرت مهدی (عجل الله) است و به زیارتی که از جانب حضرت بقیه الله صادر شده است و به امام حسین (علیه السلام) اختصاص دارد، زیارت ناحیه مقدسه می‌گویند. این زیارت حاوی مضامین اخلاقی است که کم توجهی به زیارت مذکور، از جانب مردم و پژوهشگران منجر به فراموشی این زیارت و محرومیت از مضامین ارزشمند آن گردیده است.

در اعتبار سندی و انتساب آن به امام زمان (عجل الله) در بین پژوهشگران و علما اختلاف وجود دارد. ولی شواهد موجود حاکی از آن است که این زیارت منتسب به حضرت ولی عصر (عجل الله) می‌باشد. با گذری در لا به لای بندهای زیارت ناحیه می‌توان به موارد ارزشمند اخلاقی دست یافت. احیای فرهنگ نماز، پرداخت زکات، اخلاص، زهد و غیرت، از جمله فضائل فردی است و سلام کردن، امر به معروف و نهی از منکر، جهاد، وفای به عهد در زمره فضائل اجتماعی است؛ که در زیارت ناحیه مقدسه به آن‌ها اشاره شده است. این پژوهش از نوع کاربردی می‌باشد که از روش‌های توصیفی و تحلیل محتوایی بر پایه ی گردآوری اطلاعات از طریق مطالعات کتابخانه‌ای است.

واژگان کلیدی: فضیلت، اخلاق، فضائل اخلاقی، زیارت، ناحیه مقدسه.

فهرست منابع

* قرآن

* نهج البلاغه

منابع فارسی

- ۱- آمدی، عبدالواحد، غررالحکم و دررالکلم کلمات قصار امیرالمومنین (علیه السلام)، محمد علی، انصاری، ۲ جلدی، چ پنجم، قم، امام عصر (عج)، ۱۳۸۷.
- ۲- ابن بابویه، محمدبن علی، امالی شیخ صدوق، حسین، عابدی، ۲ جلدی، چ سوم، تهران، آدینه سبز، ۱۳۹۲.
- ۳- _____، ثواب الأعمال، صادق، حسن زاده، چ اول، تهران، ارمغان طوبی، ۱۳۸۲.
- ۴- ابن شعبه، حسن بن علی، تحف العقول، صادق، حسن زاده، چ نهم، قم، آل علی (علیه السلام)، ۱۳۸۷.
- ۵- ابن طاووس، علی بن موسی، لهوف، مهدی رمضانی، چ دوم، مشهد، جوان یاوران، ۱۳۸۶.
- ۶- الهامی نیا، علی اصغر، اخلاق عملی، چ اول، قم، اداره آموزش های عقیدتی سیاسی نمایندگی ولی فقیه در سپاه قم، ۱۳۷۸.
- ۷- امین، محسن، سیره معصومان، حسین، وجدانی، ۵ جلدی، چ دوم، تهران، سروش، ۱۳۷۶.
- ۸- ایمانی یامچی، حسین، درس ها و عبرت های عاشورا، قم، مولف، ۱۳۷۷.

- ۹- تحریری، محمد باقر، جلوه‌های لاهوتی، ۳ جلدی، چ دوم، تهران، سبحان، ۱۳۹۱.
- ۱۰- جوادی آملی، عبد الله، ادب فنای مقربان (شرح زیارت جامعه کبیره)، ۵ جلدی، چ هفتم، قم، اسراء، ۱۳۸۱.
- ۱۱- حسن زاده آملی، حسن، نور علی نور، چ ششم، قم، تشیع، ۱۳۷۶.
- ۱۲- خمینی، روح الله، آداب الصلاة، چ هفتم، قم، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، ۱۳۷۸.
- ۱۳- _____، چهل حدیث، چ بیستم، قم، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، ۱۳۷۸.
- ۱۴- _____، سر الصلاة، چ ششم، قم، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، ۱۳۷۸.
- ۱۵- داودی، سعید، رستم نژاد، مهدی، عاشورا، چ اول، قم، مدرسه الامام علی بن ابیطالب (ع)، ۱۳۸۴.
- ۱۶- دهخدا، علی اکبر، لغت نامه دهخدا، ۱۵ جلدی، چ دوم، تهران، موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، ۱۳۷۷.
- ۱۷- طالقانی، هدایت الله، همره نور (شرح زیارت ناحیه مقدسه)، ۴ جلدی، چ سوم، قم، الهادی، ۱۳۸۷.
- ۱۸- طباطبایی، محمد حسین، المیزان فی تفسیر القرآن، محمد باقر، موسوی همدانی، ۲۰ جلدی، چ دوم، قم، موسسه الامین، ۱۳۷۹.
- ۱۹- طبرسی، حسن بن فضل، مکارم الأخلاق، چ چهارم، قم، شریف رضی، ۱۴۱۲ ه.ق.
- ۲۰- طبرسی، فضل بن محمد، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، علی، کرمی، ۳۴ جلدی، چ پنجم، تهران، فراهانی، ۱۳۸۰.
- ۲۱- طریحی، فخرالدین بن محمد، مجمع البحرین، ۶ جلدی، چ سوم، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۰.

- ۲۲- طیبی، زینب، سیره پیامبر اکرم (ص) و امام علی (ع) در برخورد با ناهنجاری‌های اجتماعی، چ اول، تهران، مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما، ۱۳۸۹.
- ۲۳- عارف، محمد صادق، راه روشن (ترجمه المحجة البيضاء)، ۸ جلدی، چ اول، مشهد، مؤسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی، ۱۳۷۲.
- ۲۴- عبدوس، محمدتقی، بیست و پنج اصل از اصول اخلاقی امامان (علیهم السلام)، چ هشتم، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۷.
- ۲۵- غزالی، محمد بن محمد، کیمیای سعادت، پروین، قائمی، چ ششم، تهران، پیمان، ۱۳۸۲.
- ۲۶- فتحعلی خانی، محمد، علم اخلاق، چ اول، قم، مرکز بین المللی ترجمه و نشر مصطفی، ۱۳۸۹.
- ۲۷- قمی، عباس، منتهی الآمال، ۲ جلدی، چ ۱۳، تهران، هجرت، ۱۳۷۸.
- ۲۸- _____، نفس المهموم، محمدباقر، کمره ای، ۲ جلدی، چ دوم، تهران، اسلامیه، ۱۳۸۳.
- ۲۹- کلینی، ابو جعفر محمد بن یعقوب، الکافی، ج ۱، چ چهارم، تهران، دارالکتب الإسلامية، ۱۴۰۷ ه.ق.
- ۳۰- گروهی از نویسندگان، سیری در سلوک حسینی، حسین، عزیزاده، چ اول، تهران، دفتر نشر معارف، ۱۳۸۱.
- ۳۱- محدثی، جواد، فرهنگ عاشورا، ج ۱، چ ۱۲، قم، معروف، ۱۳۸۷.
- ۳۲- محفوظی، عباس، اخلاق اسلامی، چ اول، قم، مشهور، ۱۳۸۸.
- ۳۳- مدرس بستان آباد، محمد باقر، شخصیت حسین قبل از عاشورا، چ اول، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۸۰.
- ۳۴- مقرر، عبدالرزاق، مقتل الحسین، قربانعلی، مخدومی، چ دوم، قم، نوید اسلام، ۱۳۸۷.

۳۵- مکارم شیرازی، ناصر، اخلاق در قرآن، ۳ جلدی، چ چهارم، قم، مدرسه امام علی بن ابیطالب، ۱۳۷۷.

۳۶- ملکی تبریزی، میرزا جواد، أسرار الصلاة، چ هشتم، تهران، پیام آزادی، ۱۳۷۸.

۳۷- مهدوی کنی، محمدرضا، نقطه‌های آغاز در اخلاق عملی، ۲ جلدی، چ هفتم، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۶.

۳۸- نراقی، محمد مهدی، جامع السعادات، کریم، فیضی، چ ششم، قم، قائم آل محمد (ص)، بی تا.

۳۹- یوسفیان، نعمت الله، الهامی نیا، علی اصغر، اخلاق اسلامی، ۳ جلدی، چ اول، قم، اداره آموزش- های عقیدتی سیاسی نمایندگی ولی فقیه در سپاه قم، ۱۳۷۶.

منابع عربی

۱- ابن فارس، احمد بن فارس، معجم مقاییس اللغة، هارون، عبدالسلام، ۶ جلدی، چ اول، قم، مکتب الاعلام الاسلامی، ۱۴۰۴ه.ق.

۲- ابن مشهدی، محمد بن جعفر، المزار کبیر، چ اول، قم، قیوم، ۱۳۷۷.

۳- ابن منظور، محمد بن مکرم، لسان العرب، ۱۶ جلدی، چ سوم، بیروت، دار الصاد، ۱۴۱۴ ه.ق.

۴- اربلی، علی بن عیسی، کشف الغمه فی معرفة الاثمه و اهل بیت العصمة، ابراهیم، میانجی، ۳ جلدی، چ اول، تهران، اسلامی، ۱۳۸۱.

۵- الطبری، ابی جعفر محمد بن جریب الطبری، تاریخ طبری، ۶ جلدی، چ اول، بیروت، دار الاحیاء التراث العربی، بی تا.

۶- امامی اصفهانی، محمود، ثمرات الحیاء، محمد، ملکی، ۲ جلدی، چ اول، قم، قائم آل محمد (ص)، ۱۳۸۴.

- ۷- حر عاملی، محمد بن الحسن، وسائل الشیعه، عبدالرحیم ربانی شیرازی، ۳۰ جلدی، چ چهارم، بیروت، دار الاحیاء التراث العربی، ۱۳۹۱.
- ۸- راغب اصفهانی، حسین بن محمد، مفردات الفاظ القرآن، صفوان عدنان، داوودی، چ اول، بیروت، دارالقلم، ۱۴۱۲ ه.ق.
- ۹- شعیری، محمد بن محمد، جامع الأخبار، چ اول، نجف اشرف، المطبعة الحیدریة، بی تا.
- ۱۰- الطبری النوری، حسن، النجم الثاقب فی احوال الامام الحجة الغائب، ۲ جلدی، چ اول، قم، لسان الصدق، ۱۳۸۶.
- ۱۱- مجلسی، محمد باقر، بحار الانوار، جواد علوی، محمد آخوندی، ۱۱۰ جلدی، چ اول، تهران، دار الکتب الاسلامیه، بی تا.
- ۱۲- مفید، محمد بن محمد، المزار، محمد باقر، ابطحی، چ اول، قم، کنگره جهانی هزاره شیخ مفید، ۱۳۷۱.
- ۱۳- نوری، حسین بن محمدتقی، مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، ۳۰ جلدی، چ اول، بیروت، موسسه آل البيت الاحیاء التراث، ۱۴۰۸ ه.ق.